

Kwaliteit van het mbo verbeteren met vakevaluaties

Zonder feedback van studenten geen kwaliteit van onderwijs. De meningen zijn er onverdeeld over: de input van studenten is van belang om de kwaliteit van het onderwijs te verbeteren. Het doen van vakevaluaties is een mooie manier om deze input op te halen. JOB¹ en het NCP EQAVET² hebben in de afgelopen periode workshops verzorgd met als doel om de bekendheid van vakevaluaties te vergroten en deelnemende scholen aan te zetten tot actie om vakevaluaties op te zetten in hun eigen school. De animo voor de workshops was groot. En met dank aan het mooie voorbeeld van ROC van Twente over hoe zij docentevaluaties, een mogelijke vorm van vakevaluaties, hebben ingevoerd zijn de workshops een succes geworden. Lees in dit verslag meer over de uitkomsten van de workshop om ideeën op te doen voor vakevaluaties bij u op school.

Een vakevaluatie is het ophalen van feedback bij studenten over alles wat te maken heeft met het onderwijs en de lessen, zoals het lesmateriaal, de inhoud van de lessen, de docenten, het rooster, het lokaal. Noem maar op. De vorm waarin je dat doet, is vrij. Het kan een schriftelijke of digitale vragenlijst zijn, maar het ophalen van informatie kan ook door mondeling vragen te stellen aan studenten. Een van de deelnemers noemde als voorbeeld: 'Ik vraag studenten om feedback door een deurpost-evaluatie te doen. Studenten krijgen aan het einde van de les een geeltje en mogen opschrijven wat ze van de les vonden. Deze plakken ze vervolgens op de deurpost.' Ook kunnen apps zoals 'onze les', gemaakt door Stichting Leerkracht of 'Feed me' gebruikt worden.

Het gaat om het gesprek

Doel is vervolgens om over deze informatie in gesprek te gaan met studenten. 'Want het gesprek, dat is waar het om draait', aldus

Jasper Schöbel, secretaris van JOB. 'Het is leuk dat je studenten een vragenlijst laat invullen, maar als je er daarna niet over in gesprek gaat, heb je er niets aan.' In dit gesprek ga je op zoek naar verdieping, achterliggende oorzaken en mogelijkheden om te verbeteren.

Met feedback van studenten de kwaliteit van het onderwijs verbeteren.

Feedback op verschillende niveaus

Vakevaluaties vormen een aanvulling op de evaluaties die nu al plaatsvinden. Veel scholen doen mee met de JOB-monitor. Dit

tevredenheids-onderzoek onder studenten geeft informatie op landelijk en instellingsniveau over de tevredenheid van studenten en mogelijkheden voor verbetering.

Scholen hebben een studentenraad. Dit is wettelijk gezien verplicht. Deze denkt op instellingsniveau mee over de kwaliteit van het onderwijs. Ook voeren veel opleidingen panelgesprekken met studenten. Deze gesprekken geven informatie over de opleiding. Met vakevaluaties zoom je in op

¹ JOB, de Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs vertegenwoordigt op landelijk niveau de belangen van studenten in het mbo.

² Het NCP EQAVET is het nationaal coördinatiepunt European Quality Assurance for Vocational Education and Training.

een stuk van de opleiding, in een bepaalde klas die op dat moment de opleiding volgt. Een bepaald vak, een bepaald project of een bepaald onderdeel, zoals studieloopbaan-begeleiding wordt geëvalueerd.

Positieve effecten

Een groot voordeel van vakevaluaties is dat u direct van de student, de gebruiker van het onderwijs, feedback ontvangt over wat goed gaat en wat beter kan. Docenten zijn vaak blij verrast om ook de dingen te horen die ze goed doen, want ook daar hebben docenten vaak geen zicht op. Maar dit is niet het enige voordeel, want het doen van vakevaluaties kan ook een positief effect hebben op de leerprestaties van de student. Uit onderzoek van Van Uden (2010)³ blijkt namelijk dat studenten die zich meer betrokken voelen bij het onderwijs eerder afstuderen en betere resultaten behalen. Deze betrokkenheid ontstaat onder andere door het mogen meedenken over het onderwijs. Belangrijke voorwaarde is wel dat er daadwerkelijk wat gebeurt met de input die studenten geven én dat studenten hier ook weet van hebben. Vergeet dus vooral niet terug te koppelen wat u heeft gedaan met de feedback van de studenten. En vaak is er ook begrip bij studenten als iets niet kan. Uitleg waarom niet is dan wel van belang. Wilt u meer lezen over vakevaluaties en de ideeën van JOB hierover, lees dan de handreiking die ze hebben geschreven voor studentenraden.

Deze is te vinden op:

<http://www.jobmbo.nl/dossier/handreiking-vakevaluaties/>.

JOB en NCP EQAVET

JOB zet zich in voor de verbetering van het mbo, o.a. door de medezeggenschap van de studenten en hun betrokkenheid bij

kwaliteit te vergroten. Het NCP EQAVET werkt in opdracht van het ministerie aan het versterken van de kwaliteitsborging in het mbo. Het verzamelen van feedback van studenten en met hen in gesprek gaan is een van de manieren waarop kwaliteitsborging in het mbo verder versterkt kan worden. Het doen van vakevaluaties sluit hier naadloos bij aan.

Vakevaluaties invoeren

In de workshops hebben deelnemers nagedacht over hoe vakevaluaties in te zetten op hun eigen school. Een van de conclusies was dat er vaak al veel gebeurt, maar dat hier weinig zicht op is, een ad hoc karakter heeft en afhankelijk is van de docent. De wens was om vakevaluaties structureler in te gaan zetten. Uit de gesprekken met de deelnemers van de workshops zijn de volgende ideeën en tips naar voren gekomen:

- Betrek studenten vanaf het eerste moment bij het opzetten van vakevaluaties. Studenten hebben vaak verfrissende inzichten of praktische oplossingen. Ook kunnen ze aangeven wat voor hen van belang is bij een vakevaluatie.
- Ga met verschillende partijen om tafel zitten, zoals de ondernemingsraad/docenten, studenten, leidinggevenden en stafmedewerkers. Vraag naar de verschillende wensen, zorgen en belangen van ieder. Wees hier eerlijk over. Probeer alles goed op tafel te krijgen en bespreekbaar te maken. Soms lijkt het of er overeenstemming is, maar is dat alleen op oppervlakkig niveau.
- Doe een krachtenanalyse. Bedenk wie er allemaal iets vindt van vakevaluaties en ga op zoek naar hun mening erover en welke mee- en tegenwerkende krachten

³ Van Uden, J. (2010). Studentbetrokkenheid: voorspeller van studiesucces van mbo-studenten. Onderwijs en gezondheidszorg

zij kunnen inzetten om van vakevaluaties wel of geen succes te maken.

- Zorg voor draagvlak bij iedereen, op alle lagen van de organisatie. Vergeet daarbij niet dat ook draagvlak bij het CvB van belang is om het structureel ingevoerd te krijgen.
- Begin met vrijwilligers. Vaak is er een groep docenten direct enthousiast. Zo ontstaan er positieve verhalen en kun je gebruik maken van een olievlekwerking.
- Zorg voor een sfeer van veiligheid onder docenten en studenten. Ga op zoek naar een manier die werkbaar is voor docenten en studenten. Bedenk bijvoorbeeld goed wie wel of geen inzicht heeft in de resultaten uit een evaluatie. Als de informatie gaat over docenten, laat hen dan ook eigenaar zijn van deze resultaten en bepalen wat er mee gebeurt. Dit neemt veel weerstand weg bij docenten.
- Wees als school vrij om te definiëren wat voor jullie vakevaluaties zijn en wat je ermee wilt bereiken. Een aantal keer stond de term vakevaluaties ter discussie omdat deze niet goed zou aansluiten bij het moderne mbo. Pas eventueel de term aan, als een andere term beter aansluit bij jullie school.
- Focus op het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs en niet op het functioneren van de docent. Als je het koppelt aan de beoordelingscyclus, wees

dan bedacht op de effecten ervan.

Onderzoek dit met docenten en leidinggevende. Een alternatief is om de docent zelf de keuze te laten wat hij van de vakevaluaties inbrengt in zijn beoordelingsgesprekken.

- Wil je weten of vakevaluaties bijdragen aan het gevoel van betrokkenheid van de studenten bij het onderwijs, kijk dan in de JOB-monitor naar vraag 66 'Vindt de school jouw mening belangrijk?'.

Hopelijk bent u na het lezen van dit verhaal geïnspireerd om aan de slag te gaan met vakevaluaties. We wensen u er veel succes mee. Heeft u vragen over vakevaluaties, dan kunt u contact opnemen met JOB, Rianne van der Veer, 020-5244050.

Meer informatie

Neem contact op met Rianne van der Veer, rienne@jobmbo.nl, 020-5244050 of met Marloes van Bussel, mbussel@cinop.nl, 06-10882969.

EQAVET

Stationsplein 14
5211 AP 's-Hertogenbosch

073-6800800
eqavet@cinop.nl
www.eqavet.nl